

Investițiile în Bibliotecă influențează calitatea învățămîntului

Elena HARCONIȚA, *director BȘU*

Și la „vîrsta” de 61 de ani Biblioteca Științifică Universitară (BȘU) își continuă activitatea într-un deplin consens cu viața academică universitară. Un sistem de învățămînt bine articulat poate cultiva persoane social - active, competente, cu gîndire analitică, flexibilă, capabilă să se orienteze și să utilizeze fluxurile informaționale.

Obținerea unor performanțe în învățămînt sînt determinate de calitatea colecțiilor, ponderea infrastructurii informaționale, de varietatea și nivelul serviciilor informațional – bibliotecare, oferite în spațiile centrelor infodocumentare. Biblioteca, împreună cu instituția a cărei structură este, conștientizează responsabilitatea asumată privind calitatea învățămîntului din nordul Moldovei. Biblioteca are drept obiective principale crearea pentru toată comunitatea universitară a potențialului de resurse necesare, informarea, asistența în vederea instruirii formative, oferirea accesului la informații pe diverse suporturi, la infrastructura informațională națională și globală etc.

Cum a evoluat în anul 2006 una dintre cele mai mari bibliotecii din R. Moldova?

În primul rînd, ne vom referi la bibliotecarii care în 2006, pentru prima dată în istoria biblioteconomiei, au fost supuși atestării și, în rezultat, le-au fost conferite grade de calificare, în dependență de cunoștințe, formare și competență profesională, de atitudinea și fidelitatea față de profesie. Trebuie să remar-

căm un fapt îmbucurător – BȘU bălțeană devansează alte biblioteci universitare prin cel mai mare număr de angajați care au obținut gradul superior - 9; gradul I – 9 și gradul II – 17, în total, 35 de bibliotecari, la care s-au adăugat alți 4 specialiști de categoria a II-a în anul 2007. Putem conchide că experiența bogată, eforturile intelectuale susținute au determinat, în mare, rezultatele atestării din anul 2006 și 2007.

„Confirmarea și comunicarea propriilor valori, menționează pe bună dreptate Marshall, Joanne Gard, rămîn două activități esențiale pentru biblioteci și bibliotecarii care trebuie să își asume responsabilități pentru dezvoltarea propriei profesii. În noua eră informațională bibliotecarii oferă acces la informații de cea mai bună calitate, în forma dorită de client, bazîndu-se în primul rînd pe priceperea lor tradițională în a identifica, evalua, culege, organiza și furniza aceste informații”.

„Bibliotecile și bibliotecarii sînt cel mai mare capital al statului”, susține Alexe Rău, directorul general al Bibliotecii Naționale din Republica Moldova. Cu părere de rău însă, statul nostru nu se grăbește să amelioreze situația financiară a bibliotecarilor care păstrează, gestionează și asigură accesul la zestrea științifică și culturală a neamului, la valorile perene ale omenirii, fără de care nu ar exista nici un progres în nici un domeniu. Truda lor este remunerată inadmisibil: între 600 și 800 de lei, ori 50 - 66 de dolari, iar sporul pentru gradul de calificare nu a fost prevăzut în buget

pentru anul curent.

Bibliotecarii Universității bălțene au participat la 30 reuniuni profesionale (vizite de documentare, inclusiv peste hotare: România, Polonia) prezentînd 12 comunicări, intervenții în care s-au referit în special la experiența Bibliotecii din care vin. La fel, au fost implicați în elaborarea materialelor de importanță națională: Proiectul (redacția a 2-a) Legea Bibliotecilor în Republica Moldova, Reguli de alcătuire a Referințelor bibliografice; au organizat 17 acțiuni de instruire continuă locală; au desfășurat 34 studii / cercetări științifice, 7 sondaje vis-a-vis de activitatea informațional - bibliotecară a Bibliotecii.

Pentru prima dată au fost organizate activități științifice de anvergură: Ziua Serviciului la Facultate / Bibliotecă. Și-au sărbătorit aniversările serviciile: Literatură în Limbi Străine - 20 de ani de activitate, Documente Muzicale - 30 de ani, CD al ONU - 5 ani, Centrul Automatizare - 20 de ani. Cu prilejul Zilei Bibliotecarului a avut loc Sărbătorirea a 20 de ani de activitate a Bibliotecii în actualul bloc (unic în Republică în ce privește arhitectura și spațiile destinate).

Meritele bibliotecarilor au fost apreciate de către forurile superioare: o Diplomă a Ministerului Educației și Tineretului, o Diplomă a Ministerului Culturii și a Turismului, 6 Diplome ale Asociației Bibliotecarilor din R. Moldova, 6 Diplome de Onoare ale USB Alecu Russo; alte 4 Diplome de Onoare ale USB acordate cu prilejul aniversării serviciilor Bibliotecii *Literatură în limbi străine, Oficiul Documente Muzicale, CD ONU, Centrul Automatizare*. Premiul Mare și Premiile I la trei secțiuni ale Concursului Național pentru *Cele mai reușite lucrări în domeniul biblioteconomiei și știința informării*, au fost conferite, după merit, tot bibliotecarilor noștri. Menționăm cu satisfacție că titlul de *Cel mai bun bibliotecar al anului 2006* desemnat de Asociația Bibliotecarilor a revenit dnei Elena Stratan, șef Serviciu Studii și Cercetări. Asistență de Specialitate.

În ceea ce privește colecțiile și infrastructura informațională, am remarca următoarele: Colecția enciclopedică a Bibliotecii Științifice număra 1 017 779 unități materiale în 253 622 titluri estimată la 6 mln de lei. Noile intrări au constituit 15 044 documente în 5 765 titluri în valoare de 781 679 de lei. Anul 2006 s-a deosebit puțin de ultimii 15 ani, deoarece completarea colecției s-a realizat cu predilecție din donații: 85 la sută sau 12 774 de volume, ceea ce depășește considerabil numărul documentelor achiziționate - 1 275 ex. Astfel, pentru fiecare cititor a fost cumpărat, statistic vorbind, doar 1,2 (!) exemplare cărți. Chiar dacă normele IFLA (Federația Internațională a Asociațiilor Bibliotecare) recomandă o creștere anuală de pînă la 0,3 unități per utilizator, pentru o bibliotecă de învățămînt acest normativ este foarte mic. Bibliotecile franceze, de exemplu, procură anual pentru fiecare student cel puțin 4-5 cărți noi.

Să ne amintim, pentru comparație, că în anii 70 – 80 ai secolului trecut erau achiziționate anual cîte 30 – 40 000 documente noi.

Au urmat, tulburi, anii 90 și în rapoartele de activitate ale Bibliotecii a început să apară tot mai insistent doleanțele ca statul să contribuie efectiv la dezvoltarea colecțiilor. Din cele 300 000 de lei – alocații bugetare anuale de care dispune Biblioteca dintr-un fond special, 1/3 sînt destinate pentru achitarea abonamentelor la publicații periodice (reviste, ziare). Din suma rămasă, Biblioteca achiziționează documente și cărți pentru toate disciplinele universitare. Salvatoare în acest sens sînt donațiile care uneori corespund perfect specificului și profilului universitar. Printre cei mai generoși donatori ai anului 2006 remarcăm Cantonul Basel (Elveția) – 826 ex. *Fondul Wilhelmi*, după numele profesorului din Heidelberg, care a inițiat această colecție la Bălți; *Alianța Franceză și Amis sans Frontieres* - 855 ex.; Radu Moțoc, Asociația Pro Basarabia și Bucovina, Filiala *Costachi Negri* și Universitatea *Dunărea de Jos* din Galați – 785 ex,

Universitatea din Fresno, California – 1 402 ex., oameni de știință – președintele Academiei de Științe Gh. Duca și profesori universitari. Frumoase relații de colaborare există de mai mulți ani între Biblioteca și profesorii Facultății Filologie. Participările dumealor la diverse conferințe, simpozioane, lansări de carte presupun de fiecare dată și donații de cărți și reviste pentru colecția BȘU.

Centrul de documentare a ONU a primit o bogată donație de 442 ex. de la PNUD. 31 titluri de publicații periodice tipărite pe diverse domenii au intrat prin *Proiectul Jurnal Donation Project* din SUA, New -York. Proiectele la care lucrează profesorii universității s-au materializat în dicționare, enciclopedii și cărți în limba română și rusă la pedagogie, psihologie și asistență socială, lucrări estimate la peste 2 mii de dolari.

Recent am fost incluși în rîndul titularilor – beneficiari ai Depozitului Legal. 1 064 de titluri noi, ori 1/3 din toate (circa 3 000) titlurile apărute în R. Moldova, au fost direcționate spre studenții bălteni de către Camera Națională a Cărții.

Biblioteca întreține relații de schimb cu toate bibliotecile mari din R. Moldova și cu Biblioteca Centrală Universitară, Biblioteca Națională, Biblioteca Națională Pedagogică din București, bibliotecile universitare din Suceava, Iași, Cluj, Timișoara, Craiova. Anume pe această cale colecția BȘU s-a îmbogățit cu circa 400 documente noi.

În ultimele luni ale anului, prin amabilitatea Departamentului pentru Relațiile cu Românii de Pretutindeni (DRPP) și a efortului fundațiilor și editurilor din România, am început să primim cu regularitate revistele *România literară*, *Memoria*, *Familia*, *Revista 22*, *Apostrof*, *Obiectivul Cultural*, *Convorbiri literare*, *Ex-Ponto*, *Cuvîntul*, *Contemporanul*, *Lumea*, *Arca*.

Dorim să exprimăm, și pe această cale, gratitudinea și mulțumirile noastre tuturor oamenilor care pun preț pe valoarea unei bib-

lioteci și considera de datoria lor să-i îmbogățească patrimoniul.

Printre cele mai semnificative intrări vom remarca *Sfînta și Dumnezeiască Evanghelie care acum întîi sau Tipărit întru același chip în zilele prea înălțatului Domn Io Grigorie Ioan Voevod cu osîrdia și cu toată cheltuiala Pria Sfîntitului Mitropolit al Moldovei Kvir Gavril*. - Iași , 1761.- 396 p. : il.; *Казанія : [Predici, cuvinte de învățătură la duminici și sărbători : Vasile cel Mare, Grigorie Bogoslov, Ioan Gură de Aur, Ioan Damaschin...].* - S. I. : S.n. , 1790. - 1730 p.; Ștefănescu, Alex. *Istoria literaturii române contemporane* : 1941 - 2000 / A. Ștefănescu ; concepția grafică . Schiopu ; fotogr. de I. Cucu. - București : Ed. Mașina de scris , 2005 (Tip. R. A. "Monitorul oficial"). - 1175 p. : fotogr.; *Dicționarul general al literaturii române : în 6 vol. / L. Alexiu, C. Andraș, T. Avramescu,...; coord. gen. E. Simion ; Acad. Română. - București : Ed. Univers Encicl. , 2004; Mileniul românesc : 1000 de ani de istorie în imagini / pref. Virgil Cândea ; texte: Georgeta Filitti (sec. 18-20), Dorin Matei (sec. 11-17). - Ed. a 3-a. - București : Litera Int., 2006. - 943 p. : fotogr.; *Noul Dicționar Universal al Limbii Române / Ioan Oprea, Carmen-Gabriela Pamfil, Rodica Radu, Victoria Zăstroiu. - Ed. a 2-a. - București: Litera Int. , 2006 (Tip. în Italia). - 1676 p.; Spangenburg, Ray. *Istoria științei* : în 5 vol. / R. Spangenburg, D. K. Moser; trad. C. Dumitru - Pălcus. - București: Ed. Lider, 2001 - 2004 (Tip. C. N. I. "Coresi"). - Vol. 1 - 5 și multe alte documente care pot onora orice colecție.**

Configurația intrărilor pe domenii de știință este următoarea: științele socioumanistice, economice, pedagogie, istorie – 35,6%; filologie, inclusiv beletristica în toate limbile - 37,5%; științele exacte și științele naturii, geografie – 15,3% ; generalități și știință în general – 11,6 %.

În contextul celor specificate, este elocvent împrumutul de documente pe do-

menii: din numărul total de 850 536 documente consultate în sălile de lectură, cele mai solicitate sînt științele socio-umanistice – 15%; literatură și critică literară – 14 % ; lingvistică – 11 %; științele economice, drept, pedagogie, management, respectiv cîte 8%, informatică – 3 % și tehnică, agricultură, artă - respectiv cîte 1%. Acest coraport statistic poate servi drept argument serios în susținerea politicii de achiziții pe domeniile de profil ale universității. Din păcate, perioada de tranziție pentru noi, bibliotecarii, a devenit interminabilă, prețurile cărților în continuă majorare (75 – 80 de lei a costat în mediu o carte în 2006) și lipsa de achiziții curente crează goluri greu (dacă nu imposibile) de completat în timp.

Infrastructura informațională locală a fost completată cu 19 681 notițe bibliografice, inclusiv cu 12 270 descrieri analitice. Catalogul electronic <http://libruniv.usb.md> vizualizat cu ajutorul modului OPAC și modului TinRead prin Internet, propune utilizatorilor o bază de date de 226 206 notițe bibliografice (51 % din toate titlurile) nu numai informații privind cărțile, revistele și alte seriale deținute în colecțiile Bibliotecii, materiale audiovizuale și electronice, or, articole din ziare, reviste și culegeri, dar și textele integrale ale unor monografii, manuale, cursuri. Autorii – profesori universitari au prezentat lucrările lor în format electronic, bibliotecarii le-au integrat în bazele de date, astfel, studenții pot să studieze acasă cursurile profesorilor Ion Gagim, Mihail Rumleaschi, Octavian Pop, Maria Pereteatcu, Elena Zolotariov, Maria Mihailov ș.a. A fost extinsă baza de date *Sumar scanat*, bază tangențială celei principale și care facilitează regăsirea materialelor din peste 600 de documente în limba germană și engleză. La dispoziția cercetătorilor și amatorilor de muzică de pe discurile de vinil stau peste 1 000 de lucrări muzicale înregistrate în format MP3.

Accesul la Internet, baze de date EBSCO, diversificate și extinse în acest an,

baze de date naționale și străine au suplimentat cantitativ și calitativ informațiile și serviciile bibliotecare.

Programe bibliotecare în deservirea cititorilor. Diverse programe bibliotecare, inclusiv și deschiderea accesului liber la raft în sălile de lectură nr. 1 *Științe socio-umanistice / economice* și nr. 3 *Științe psiho-pedagogice, exacte, naturii, artă, sport*, au menirea de a facilita accesul la cărțile și revistele tipărite, de a extinde posibilitățile de documentare ale studenților și cadrelor didactice. 80 la sută din toate tranzacțiile de împrumut în anul 2006 (1 396 049) s-au realizat în sălile de lectură. Programul *Noul beneficiar* susține integrarea studenților începători în rîndul beneficiarilor Bibliotecii printr-un șir de acțiuni. Lunarele tematice (Ecologic, Publicații periodice), desfășurate anual de Bibliotecă, propun expoziții de documente, informații incitante la Breviar și Teleinformații, alte manifestări culturale de anvergură organizate de Bibliotecă sînt menite să amplifice valorificarea colecțiilor și să sporească oportunitățile informaționale. În 2006 au fost organizate *Zilele Bibliotecii la Facultatea Economie* cu prezentarea interactivă a Bibliotecii, a cărților noi, a revistelor de economie și management, a colecției de referințe și a siturilor pe domeniul economic, business, management, a paginii web cu catalogul integral și catalogul noilor intrări. Programul *Bacalaureat – 2006* a prevăzut organizarea în sălile de lectură specializate a unor expoziții pe anumite discipline, care au cuprins curriculumuri, manuale, cursuri, teste, exerciții, culegeri, metodici, ghiduri, bibliografii ce conțin peste 700 de titluri ale documentelor disponibile în colecțiile Bibliotecii. Cea mai frecventă circulație a documentelor a fost constatată anume la aceste expoziții. Cursul *Bazele Culturii Informaționale* a fost predat în volum de 1 460 de ore studenților din anul 0, I, și anul III, inclusiv 56 de ore pentru elevii de la Colegiul și Liceul *Ion Creangă*. Un grup de 13 bibliotecari - asistenți la Catedra *Electronică și Infor-*

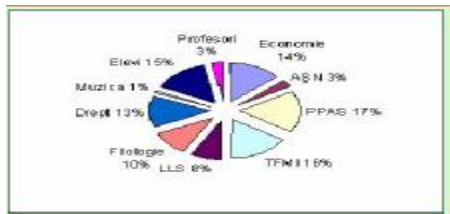
matică le-au transmis studenților cunoștințe, deprinderi și abilități de orientare în spațiile informaționale și instruire pe parcursul întregii vieți.

Cititorii sînt informați asupra recențelor intrări prin transmiterea buletinelor informative la catedre, catalogul noilor intrări pe site-ul Bibliotecii, organizarea a 160 de expoziții informative și promovarea revistelor bibliografice. La cele 251 de întâlniri ale bibliotecarilor cu grupele studențești și profesorii (ședințele catedrelor) au fost prezentate 1 143 (sau 20%) de documente noi. Activitatea de cercetare științifică a cadrelor didactice a fost asigurată cu 2000 de informații pertinente și tot atîtea pagini printate din Internet și baze de date.

Dimensiunea reală a Bibliotecii rezidă în relațiile pe care le construiește zilnic cu cei 12 746 de cititori înscrși și în cele 1 396 049 de împrumuturi realizate. Fiecare cititor a împrumutat / consultat în mediu 100 de cărți pe an, iar fiecare carte a fost în atenția cititorilor de aproape două ori.

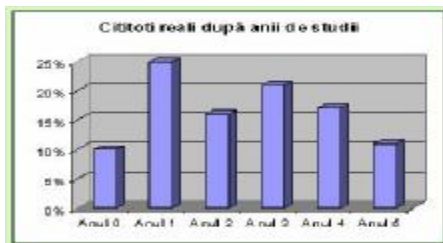
S-au efectuat 50 000 de căutări în Internet și în baze de date, iar situl Bibliotecii a fost vizitat de 7 500 de ori, catalogul electronic de 123 624 de ori. Cititorii consultă tot mai puțin cataloagele tradiționale pe fișe și tot mai frecvent apelează la calculator pentru cercetări.

Datele statistice confirmă că fiecare student a fost la bibliotecă în 2006 de 50 de ori, frecvențele totale înregistrate au depășit cifra de o jumătate de milion (626 283) de ori. Cei mai activi au fost studenții de la facultățile: Pedagogie. Psihologie. Asistență Socială – 17 % (la Facultate – 1473); Tehnică. Fizică.

Matematică. Informatică. – 16 % (la Facultate – 2034); Economie și Drept – respectiv 14 % și 13 % (la Facultate Economie – 2 320; la Drept – 2 370); Filologie – 10% (la Facultate – 665); Limbi și Literaturi Străine – 8 % (la Facultate – 675). Aceste comparații demonstrează că numărul de cititori – studenți la diferite Facultăți nu este întotdeauna proporțional cu numărul de studenți care își fac studiile la aceste Facultăți. Cred că aceste statistici ar trebui să-i pună pe gînduri pe toți actorii procesului de instruire: studenți, profesori, bibliotecari.

În sălile de lectură a fost înregistrată și dinamica interesului studenților față de studiul în Bibliotecă în funcție de anul de instruire.

Din tabela de mai sus se vede clar că cei mai disciplinați sînt studenții din anul I, după care urmează cei din anul III, consolidarea cunoștințelor se face în anul IV și fie că la anul V studentul se consideră un specialist deja format, fie că, odată cu aderarea la Procesul de la Bologna, rămîn tot mai puțini studenți la anul cinci. Potențialii studenți din anul compensator încă nu au prins gustul muncii de sinestătătoare și încearcă să țină piept procesului de instruire, se vede, pe alte căi și cu mai puține frecvențe la Bibliotecă.

Activitatea culturală a evoluat prin desfășurarea a 12 ședințe în Saloanele Literar (prezentări și lansări de carte) Muzical, Pridvorul Casei, 13 ședințe ale Clubului ONU Nord în Centrul de Documentare a ONU, BiblioSpiritus; promovarea Lunarului Ecologic și Spiritual cu o largă participare a studenților și profesorilor de la Facultatea Științele Naturii și

Agroecologie, desfășurarea unui șir de activități consacrate *Anului Mozart*, lui *Picasso*, *Cezanne* etc.

Prin *Tele-informațiile* cotidiene (88 slide-uri) și *Breviar*, cititorii sînt puși la curent cu datele remarcabile și evenimentele culturale desfășurate în Bibliotecă.

În 2006, a fost bogată și activitatea editorială a Bibliotecii: 2 bibliografii, 2 biobibliografii, un dicționar biobibliografic și patru numere ale revistei *Confluente bibliologice*: *Contribuții științifice ale profesorilor Facultății Pedagogie, Psihologie și Asistență Socială*: Bibliogr. select. / Min. Educației și Tineretului al Republicii Moldova, Univ. de Stat „Alec Russo” din Bălți, Bibl. Șt. ; alcăt. : M. Fotescu, E. Scurtu ; red. coord. : E. Harconița ; red. : D. Caduc. – Bălți, 2006. – 234 p. – ISBN 978-9975-931-02-1; *Publicații științifice ale universitarilor bălteni* : Bibliogr. select. 2000 - 2005 / Min. Educației și Tineretului al Republicii Moldova, Univ. de Stat „Alec Russo” din Bălți, Bibl. Șt. ; alcăt. : Ana Nagherneac, Varvara Ganea ; red. coord. : Elena Harconița ; red. : Elena Stratan, Aculina Mihaluța. – Bălți, 2006. – 339 p. – ISBN 978-9975-931-03-; *Maria Șleahțișchi* : Biobibliogr. / Univ. de Stat „Alec Russo” din Bălți, Bibl. Șt. ; alcăt. Ana Nagherneac ; red. coord. Elena Harconița ; red. Dora Caduc ; trad. în lb. franceză de Elena Dragan, în lb. engleză de Iulia Ignatiuc. – Bălți, 2005. – 114 p. – (Scriitori universitari bălteni) . – ISBN 9975-931-79-0; *Larisa Bortă* : Biobibliogr. / Univ. de Stat „Alec Russo” ; alcăt. Anișoara Nagherneac, Marina Șulman ; red. coord. Elena Harconița ; red. Lina Mihaluța ; trad. în lb. engleză de Marina Teterin, în lb. română de Liuba Junghină, Anișoara Nagherneac. – Bălți, 2006. – 133 p. – (Personalități universitare bălțene). – ISBN 9975-931-58-8; *Universitari bălteni* : Dicționar biobibliogr. / Min. Educației, Tineretului și Sportului, Univ. de Stat „Alec Russo”, Bibl. Șt. ; alcăt. : E. Scurtu, M. Fotescu, E. Stratan ; red. coord.

: E. Harconița ; red. : D. Caduc. – Bălți, 2005. – 384 p. – ISBN 9975-931-97-9; *Confluente bibliologice*. - 2006. - Nr. 1-2, 3, 4.

Integrarea Bibliotecii în spațiul biblioteconomic național și internațional s-a realizat prin participarea activă la viața Asociației Bibliotecarilor din R Moldova; Consiliului Biblioteconomic Național (CBN), Consiliului Director al bibliotecilor instituțiilor de învățămînt superior, Consorțiul EBSCO, Proiectul SIBIMOL și crearea catalogului partajat; Programul Memoria Moldovei și Cartea Moldovei; activitatea Comitetului tehnic de standardizare nr. 1 „Biblioteconomie. Informare. Documentare”.

În calitate de Centru Biblioteconomic Național BȘU a asigurat asistența metodică în activitatea bibliotecilor patronate din colegiile pedagogice Lipcani și Soroca, au fost adunate datele statistice ale 612 biblioteci școlare din 14 raioane din nordul Moldovei, în colecțiile cărora sînt 8 102 563 documente de care beneficiază 177 789 de cititori. O sinteză a indicilor statistici (la care s-au adăugat datele colectate de Biblioteca Universității Pedagogice *Ion Creangă* din Chișinău) a fost prezentată Ministerului Educației și Tineretului și Bibliotecii Naționale.

Biblioteca Științifică a fost și rămîne una din importantele structuri universitare, un laborator științific de muncă intelectuală în care sînt asigurate variate oportunități moderne de instruire și cercetare științifică, dar care necesită mereu investiții financiare în vederea achiziționării resurselor informaționale pe diverse suporturi, echipamentului tehnic și îmbunătățirea traficului Internet pentru a putea oferi și în acest sens cele mai calitative servicii. Este necesară și asigurarea participării Bibliotecii la crearea și accesul beneficiarilor la catalogul partajat, suplimentarea locurilor de muncă automatizate pentru beneficiari, introducerea serviciilor noi, modernizarea celor existente.